De zin van betekenis (cursus Leeuwarden)

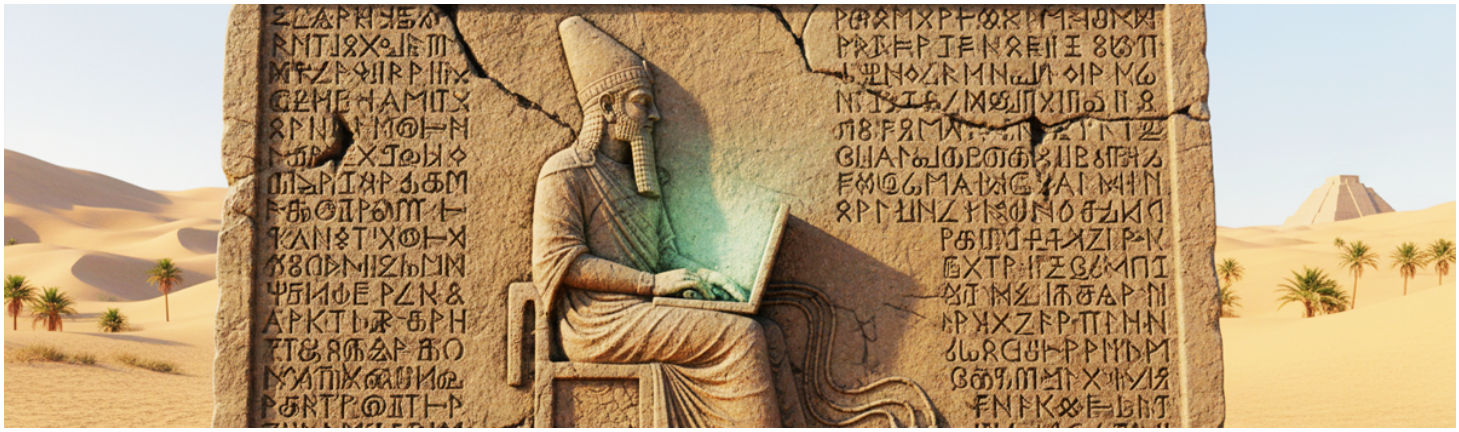

We zijn als mensen op zoek naar de betekenis van dingen, we proberen gebeurtenissen te duiden, en hopen op de zin van het leven, dan wel op dat wat maakt dat we zin blijven hebben in het leven. In ons informatietijdperk is dat niet altijd eenvoudig: de media overladen ons met nieuws (en fake news), reclame en infotainment. Maar hoe komen we van informatie tot wijsheid?

Als je erover nadenkt is de betekenis van alledaagse begrippen als 'zin' en 'betekenis' behoorlijk ongrijpbaar. We hebben het over 'de zin van het leven', of de betekenis van een zin, zonder dat we precies begrijpen wat we bedoelen of wat die woorden betekenen. Voor een deel associëren we ze met taal: woorden verwijzen naar zaken, en vormen de bouwstenen van zinnen, waarmee we vervolgens verhalen en theorieën construeren. Maar semantiek (betekenisleer) en semiotiek (tekenleer) gaat niet alleen over taal, maar over betekenis als zodanig. En betekenis is niet voorbehouden aan de mens, maar inherent aan al het leven (bio-semiotiek). In deze cursus maken we een reis door de tijd en door de filosofie; van de oer-bacterie tot A.I.

Programma:

In de meest brede definitie is betekenis: 'datgene wat verschil maakt'. Voor een biologisch organisme is dat het verschil tussen honger of eten, zuurstof of stikken, leven of dood, etc. Voor de mens, als 'homo symbolicus', krijgen woorden betekenis door hun verschil, dan wel associatie, met andere woorden in een voortdurend taalspel. Ook als we het hebben over de relatie tussen data, informatie, kennis en wijsheid, speelt betekenis de hoofdrol. En in existentiële zin hebben begrippen als 'zin' en 'betekenis' betrekking op 'datgene wat verschil maakt' in ons eigen leven: oftewel de keuzes die we al dan niet maken. Dit betreft dat wat er 'op ons pad komt' (het 'lot'), alsook de manier waarop wij daarmee omgaan, en dus de keuzes die we daarin maken. Als we al deze betekenis-aspecten van het begrip 'betekenis' integreren, levert dat een interessante diagnose op van onze huidige tijd, en het gebrek aan betekenis dat we soms ervaren.

Afbeelding: creatie docent met https://firefly.adobe.com/generate/image.

Cursusnummer	26ZN-2F01
Docent	*Edward van der Tuuk* **Edward van der Tuuk** studeerde sociale filosofie, wetenschap & samenleving, en ethiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij studeerde af op de ethische implicaties van de wettelijke erkenning van 'intrinsieke waarde' in de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren en de Wet op de Dierproeven in relatie tot moderne biotechnologie. Hij verzorgt cursussen voor HOVO en andere instellingen.
Vakgebied	Filosofie
Seizoen	2026 zomer/najaar
Dag	Woensdag
Inschrijven voor	wo 16 sep. 2026
Tijd	10.45 – 12.45
Cursusdata	23-sep., 30-sep., 07-okt., 21-okt., 28-okt., 04-nov., 11-nov., 18-nov., 25-nov., 02-dec., 09-dec.
Prijs	€ 275,-
Aantal colleges	10
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie
Cursusmateriaal	Powerpoint-dia’s, artikelen en video worden beschikbaar gesteld op de website van de docent (https://betekenisblog.wordpress.com/)
Opmerkingen	Powerpoint wordt digitaal ter beschikking gesteld op de website van de docent (https://betekenisblog.wordpress.com/).